

Научен живот

**„ХУМАНИТАРНОТО И СОЦИАЛНОТО
ПОЗНАНИЕ – РАЗКАЗИ И ХОРИЗОНТИ“**

Юбилейна конференция по случай 20-ата годишнина
от основаването на Философско-историческия факултет
в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

(15–17 май 2024 г., Пловдив)

В периода 15–17 май 2024 г. се проведе юбилейна научна конференция с международно участие по случай 20-ата годишнина от основаването на Философско-историческия факултет (ФИФ) на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ). Конференцията беше озаглавена „Хуманитарното и социалното познание – разкази и хоризонти“.

Началото на събитията бе поставено със слово на декана на факултета Стойка Пенкова и ректора на университета Румен Младенов. Поздравителни думи отправиха декани на други факултети от университета, бивши декани на ФИФ, официални лица. В деня на откриването се състоя и церемония по удостояване със званието „Почетен доктор“ на професор Кольо Коев, дългогодишен преподавател по социология и един от основателите на катедра „Социология и науки за човека“ (СНЧ)¹.

Участие в конференцията взеха представители на Пловдивския университет, но и на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Нов български университет, Великотърновския университет, БАН, Института по фолклор, Държавните архиви, различни музеи, както и учени от университети в Германия, Франция, Полша, Испания, Гърция, Сърбия. Тридневната програма на събитието включваше над 80 доклада, дискусии и кръгли маси, организирани в няколко панела и тематични сесии.

Програмата на втория ден от събитията, 16 май, обхвана многобройни доклади и дискусии, поделени в тематични сесии и панели, както следва: „Философия, социология и науки за човека“, „Културно наследство и антропология“, „История и археология“, „Приложна и институционална социология“, „Теология“. Тук ще се съсредоточим върху събитията, свързани с презентаци-

ите на социалните и хуманитарни учени от катедра „Социология и науки за човека“ и техните колеги от катедра „Философия“.

Панелът „Философия, социология и науки за човека“ бе открит с думи на Нина Николова и Валентин Аспарухов и започна със сесията „Феноменологична антропология“, чийто модератор бе Дарин Тенев. Сесията включваше доклади на участници от чужбина в лицето на Александър Шнел от Вуперталския университет (Германия) и Орели Нево от Университета на Страсбург (Франция). Докладът на А. Шнел, озаглавен „*Homo Imaginans*“ представи като изходен пункт на феноменологичната антропология въпроса за *homo imaginans* и първичната конститутивната роля на въображението/фантазията за човешката реалност. В своя доклад „Феноменолози и антрополози: диалози за глухи?“ Орели Нево разгледа връзката между феноменология и антропология, поставяйки въпроса за феноменологичния принос в етнологията и антропологията. В рамките на кръгла маса, с която завърши тематичната сесия: „Съвременните залози на феноменологичната антропология“, участие взеха Борис Пантев, Паула Ангелова и Дарин Тенев. Борис Пантев засегна антропологичната проблематика в късните ръкописи на Хусерл, Паула Ангелова продължи тази тема, извеждайки на преден план значението на „инстинктивността“, а Дарин Тенев разгърна антропологичната проблематика в контекста на работата на Марк Ришир.

Втората сесия за този ден от конференцията, озаглавена „Социология и философия: сближавания, присвоявания, антагонизми“, бе модерирана от Тодор Петков. Тук бе мястото на доклада на Растко Мочник (доктор хонорис кауза на ПУ, онлайн участие), посветен на въпроса „Може ли социалната теория да бъде преведена в социална практика?“, но неговото представяне по технически причини се осъществи на следващия ден. Мочник говори за предизвикателството да се направи този превод в практика, като се изследва как идеологията функционира като връзка между теорията и социалната ангажираност, анализирайки фройдистки и марксистки гледни точки върху идеологията.

Тематичната сесия продължи с кръглата маса „Огледало, спекулум: метафора или метод?“, която бе по съществото си разговор за книгата *Време и нищо* на Андрей Райчев и Кънчо Стойчев. Негов водещ бе Миглена Николчина.

Следващото събитие бе публичната професорска лекция на най-скоро получилия професорска титла във ФИФ, Стоян Ставру, на тема „Притежание-то като работа върху себе си“. Лекцията привлече вниманието със своята интересна логика и много ясни асоциации с актуални социални феномени. Авторът

разгледа екологичния подход към регулациите на собствеността (фокусирайки се върху отпадъците) чрез прилагане на понятието „наративна собственост“.

Този блок от сесии приключи с разговор по темата „Фуко и настоящето“, който бе посветен на навършващите се 40 години от смъртта на големия мислител, който е важен ориентир в преподаването в катедра СНЧ през годините. В разговора се включиха Стоян Ставру, Лиляна Деянова, Антоанета Колева, преводач и изследовател на Фуко, директор на издателска къща „КХ – Критика и Хуманизъм“, която е дългогодишен партньор на катедрата, както и Валентин Калинов от катедра „Философия“.

Финалната за деня сесия за панел „Философия, социология и науки за човека“ бе ориентирана към големия изследователски проект на учените и преподавателите от катедра СНЧ и носеше неговото название: „Социология и науки за човека: едно възможно реасамблиране на социалното познание в началото на ХХІ век“. Тя бе посветена на юбилея на ръководителя на катедрата и проекта Нина Николова. Елица Димитрова представи междинни резултати от изследването си по този проект, озаглавено „Социалнодемографски и професионален профил на възпитаниците на специалност „Социология и науки за човека“ в ПУ „Паисий Хилендарски“, които се реализират като социолози. Имат ли значение „меките умения“?“. Сесията приключи с алумни-среща на преподавателите от катедра СНЧ и изследователи по проекта със завършили специалността студенти: колективен разговор, който бе видеорегистриран. Основни участници в дискусиата от страна на катедрата бяха Нина Николова и докторант Радослав Даярски, но участваха също Светлана Събева, Дарин Тенев и др.

Програмата на панел „Философия, социология и науки за човека“ през третия ден от конференцията (17 май) бе открита със сесия, озаглавена „Философските залози на трансценденталната критическа традиция“ с модератор Дарин Тенев. Представен беше пленарен доклад от Райчо Пожарлиев на тема „Кант и храненето“ и доклад на Христо Тодоров на тема „Ернст Тугендхат: самосъзнание и самоопределение“.

Кръгла маса, посветена на 300 години от рождението на Имануел Кант и озаглавена „Класически и неklasически трансцендентализъм“, продължи програмата. В нея се включиха Дарин Тенев, Валентин Аспарухов, Мартина Минева и Тодор Петков (последните трима – от катедра „Философия“), а също Деян Деянов, един от основателите и дългогодишен преподавател в катедра СНЧ, а понастоящем директор на Института за критически теории на свръхмодерността, и Искра Цонева (СУ).

Още една кръгла маса, този път посветена на идеите на легендарния професор по логика и учител на поколения български логици Добрин Спасов (СУ), завърши сесията – „Отношения и релационни свойства“. По време на кръглата маса говориха Димитър Цацов, Валентин Аспарухов, Тодор Петков и Деян Деянов.

Програмата на последния ден продължи със сесия на тема, която до голяма степен сочи спецификата на т. нар. „Пловдивска школа“ в българската социология през последните години – разработването на социоанализата като гранична дисциплина между социологията и науките за страдащия субект: „Социоанализата след Бурдийо: Междинна равностметка“. Сесията завърши с кръгла маса по темата „Социоанализа и психоанализа: сближавания, присвоявания и антагонизми“, водена от Светлана Събева (директор на Института по социоанализа), като целта бе да се продължи дългогодишният диалог на бурдиовистката и следбурдийовистката социоанализа (т. нар. социоанализа на самонаследяването) с психоанализата и феноменологията. В кръглата маса взеха участие Миглена Николчина (СУ), Албена Стамболова (НБУ), Нина Николова, Дарин Тенев, Милена Ташева, както и възпитаниците на катедра СНЧ Деница Ненчева и Десислав Георгиев. Темите бяха разнообразни и интригуващи: за майцеубийството (М. Николчина), за предизвикателствата на супервизията (А. Стамболова), за ретроактивността във феноменологични приближения (С. Събева), за биографичното интервю (М. Ташева), за ретроактивността в Хайдегеровата книга *Битие и време* (Д. Тенев), за меланхолията (Д. Георгиев), за старостта (Д. Ненчева), за тактилните биографии (Н. Николова).

Конференцията беше излъчвана и онлайн в социалните мрежи (Фейсбук), на страницата на Философско-историческия факултет, където могат да бъдат намерени видеозаписи от различните събития.

Ася Захарнева, Паула Ангелова

Бележки

¹ Академичното слово, произнесено от Кольо Коев при удостояването със званието *doctor honoris causa*, както и представящото Коев слово на ръководителя на катедрата, Нина Николова, са публикувани в настоящия брой на списанието.